

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Kristina Rismondo
Zvanje	Profesor likovne kulture
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	XV. gimnazija
Adresa elektroničke pošte	kristina.rismondo@gmail.com
Naslov Metodičkih preporuka	Vrednovanje i promidžba baštine na primjeru Vučedolske Velike Terine
Predmet (ili međupredmetna tema)	Likovna umjetnost
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	1.razred
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	B.1.3. Učenik objašnjava važnost i društvenu odgovornost očuvanja umjetničke nacionalne baštine koja se uklapa u zadane teme "Ljudsko tijelo" i "Pogled na svijet"; (Razrada: učenik objašnjava važnost odabralih primjera nacionalne kiparske, slikarske, fotografске, filmske i multimedijalne baštine; učenik predlaže vlastita rješenja prezentacije i promidžbe pojedinih djela nacionalne umjetničke baštine)
Tijek nastavnog sata	Prvi dio - pojmovi Učenici dobivaju zadatak da olovkom nacrtaju kvadrat, te da potom u isti kvadrat ucrtaju 9 krugova po vlastitom izboru. Krugovi se mogu preklapati, podudarati i razlikovati u veličini. Zatim slijedi drugi zadatak. Potrebno je trećinu formata zatamniti olovkom. Nastavnik ispisuje pojmove: kontrast i simetrija koje učenici trebaju primijeniti na crtežima. Zadatak bi trebao afirmirati pojmove, no u slučaju potrebe moguće ga je realizirati kroz negaciju pojmova.

	<p>Po završetku zadatka učenici provode vršnjačko vrednovanje.</p> <p><i>Drugi dio – Primjena</i></p> <p>Učenici promatraju projekciju motiva sunca s Velike terine (Vučedolska kultura), te raspravljaju o pojmovima simetrija, kontrast i tehnički u kojoj je djelo realizirano. Projicira se snimak cijelovite Velike terine na kojem učenici uočavaju ponavljanje motiva. Motiv se nalazi na izbočenom dijelu posude, pa nastavnik postavlja pitanje primjene pojmljiva: simetrija i kontrast. Raspravlja se o tehnologiji izrade.</p> <p><i>Treći dio - objašnjenje</i></p> <p>Nastavnik navodi simboliku motiva preuzetu iz kataloga izložbe koju je prof. Durman postavio u Arheološkom muzeju u Zagrebu. Koriste se materijali iz kataloga izložbe (shematski prikaz dekoracije na Velikoj terini), pa učenici raspravljaju o primjeni pojmljiva simetrija i kontrasta. Nastavnik pokazuje i druge primjere iz kataloga naglašavajući ulogu tehnologije (keramika) simetrije i kontrasta. Učenici pišu komentare na viđena djela u kojima navode elemente koje smatraju zanimljivim.</p> <p><i>Četvrti dio – dizajn</i></p> <p>Nastavnik projicira Piceljev plakat za izložbu Novih tendencija uz 1963. učenici skiciraju kompoziciju plakata. Ukazuje se na povezanost geometrije s dizajnom plakata, te se koristi pojam "mreža". Raspravlja se o pojmljiva: kontrast, simetrija, grafički dizajn, struktura. Ukazuje se na ulogu teksta u oblikovanju plakata na razini funkcionalnosti i oblikovanja.</p> <p><i>Peti dio – dizajn, praktična primjena</i></p> <p>Učenici dobivaju zadatku – napraviti skicu za plakat u svrhu reprezentacije kulturne baštine. Zadani elementi plakata su tekst: Velika terina i motivi sunca, no učenik može dodati i druge elemente. Principi: simetrija i kontrast moraju biti zastupljeni. Zadatak se može realizirati i crtanjem na mobitelu. Radovi se izlažu na Paddletu</p> <p><i>Šesti dio – diskusija i vrednovanje rješenja</i></p>
--	---

	<p>Učeničke realizacije na Padletu se projiciraju u razredu.</p> <p>Provodi se anketa kao oblik vršnjačkog vrednovanja. Učenici odabiru "najbolji dizajn" putem mobilne aplikacije Mentimeter.</p> <p>Učenici raspravljaju o problemu promidžbe na temelju svojih rješenja. Osvještavaju oblikovanje plakata kao put od koncepta do realizacije, pa se diskusija usmjerava na poduzetništvo. Učenici raspravljaju može li se plakat/promidžba baštine pretvoriti u poduzetničku ideju. Nastavnik skuplja bilježnice koje ocjenjuje poslije sata.</p>
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<p><i>Aktivnosti učenika</i></p> <p>Učenici crtaju i skiciraju u bilježnici, vode bilješke, promatraju projekciju, primjenjuju pojmove i principe oblikovanja, analiziraju djela, raspravljaju, razrađuju koncepciju i dizajniraju plakat, provode vršnjačko vrednovanje, koriste mobitele u svrhu fotografiranja, sudjelovanja u anketi, stavljanja fotografije na padlet.</p> <p><i>Aktivnosti nastavnika</i></p> <p>Nastavnik postavlja zadatke, objašnjava pojmove, projicira likovne primjere, određuje teme za rasprave, vrednuje učenike</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Likovni primjeri:</p> <p>Velika terina, Vučedol, 2000. pr. Kr., promjer: 32 cm, visina: 26 cm;</p> <p>Ivan Picelj: Nove tendencije, plakat za izložbu, 1963</p>
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p><i>Vrednovanje kao učenje</i></p> <p>Vršnjačko vrednovanje se provodi u prvom djelu sata pod nazivom Prvi dio – pojmovi. Učenici vrednuju primjenu pojmova na crtežima kolega. Cilj zadatka je razumijevanje pojmova, primjena pojmova u konkretnom zadatku i uočavanje veze između primjene pojmova / principa oblikovanja i estetske kvalitete.</p>

Pojam /kriterij	nije naznačeno unutar rada, 0 bodova	naznačeno unutar rada 1 bod	Prepoznatljivo i naglašeno unutar rada 2 boda
simetrija			
kontrast			
Komentar / na koji način primjenjeni/neprimjenjeni pojmovi utječu na estetsku kvalitetu crteža?			
Tablica 1			
<p><i>Vrednovanje naučenog</i></p> <p>Vrednovanje naučenog provodi nastavnik po završetku sata. Radi se o konceptualno postavljenom zadatku u kojem učenici trebaju rezimirati gradivo sa sata kombinirajući tekst i crtež (kvalitetu crteža nastavnik ne vrednuje) Svrha zadatka je primjena znanja sa sata kroz oblikovanje koncepta (korištenje podataka o Velikoj terini), izradu specifikacija (primjena principa oblikovanja koji su objašnjeni na satu) i prezentaciju rada. Ovaj materijal se predaju u bilježnici. Način vrednovanja detaljno je objašnjen u rubrici <i>Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa</i></p>			
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Prvi dio - pojmovi</p> <p>Učenici dobivaju zadatak da olovkom u bilježnici nacrtaju kvadrat do 8 cm veličine, te da potom u isti kvadrat ucrtaju 9 krugova po vlastitom izboru. Krugovi se mogu preklapati, podudarati i razlikovati u veličini. Učenici mogu koristiti ravnala i šestare, no i ne moraju ako ih nemaju kod sebe. Nastavnik obilazi učenike, provjerava radove korigirajući ako učenici umjesto kvadrata i krugova crtaju pravokutnike i elipse. Krugovi ne bi smjeli izlaziti iz kvadrata, a raspored je potpuno slobodan. Zatim slijedi drugi zadatak. Potrebno je trećinu formata zatamniti olovkom kako bi se postigao kontrast. Zadatak bi trebao afirmirati pojmove (simetrija, kontrast), no u slučaju potrebe moguće ga je realizirati kroz negaciju pojmova. Kod ovog</p>		

	<p>zadatka nema netočnih rješenja, pa bi učenici trebali raditi brzo i neopterećeno. Po završetku, nastavnik ispisuje pojmove: kontrast i simetrija koje učenici trebaju prepoznati na crtežima. Učenici izmjenjuju bilježnice i međusobno se vrednuju (Tablica 1). Po završetku vršnjačkog vrednovanja bilježnice se vraćaju autorima koji svoje komentare na vrednovanje zapisuju u bilježnici uz radove. Cjelokupna aktivnost ne bi trebala trajati duže od 8 minuta</p> <p>Treći dio - objašnjenje</p> <p>Nastavnik navodi simboliku motiva preuzetu iz kataloga izložbe koju je prof. Durman postavio u Arheološkom muzeju u Zagrebu (pričak Orion, sunca koja označavaju 9 sunčanih mjeseci, bikonični trbuh posude usporediv s pejsažom oko Dunava). Koriste se materijali iz kataloga izložbe (shematski pričak dekoracije na Velikoj terini), pa učenici raspravljaju o primjeni pojnova simetrija i kontrasta. Nastavnik ukazuje na neobičan oblik posude (usko dno, velik gornji dio) te potiče raspravu o funkcionalnosti terine. Učenici prepoznaju dekorativne elemente kao karakteristiku kulturnih posuda. Navode se podaci o nalaženju posude (grobnica), motivi se povezuju sa zvježđem Orion i Plejade, pa se uspoređuje interaktivna karta neba s likovnim motivom. Učenici se prisjećaju gradiva povijesti te postavljaju terinu u vremenski kontekst. Nastavnik može pokazati i druga djela iz kataloga s ciljem ukazivanja na korištenje principa simetrije pri oblikovanju i naglašavanja uloge tehnologije (keramika). Učenici pišu komentare, kratke bilješke na elemente koje smatraju zanimljivim. Ovi komentari će možda biti korisni kod realizacije dizajnerskog zadatka pri oblikovanju kncepta.</p>
DODATNI ELEMENTI¹	

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>Povijest; POV SŠ C.1.1. Učenik analizira važnost širenja izuma i tehnologije u prapovijesti i starome vijeku. POV SŠ E.1.1. Učenik <i>analizira</i> različite ideje, umjetnost i predmete za svakodnevnu uporabu u prapovijesti i u starome vijeku.</p> <p>POV SŠ E.1.2. Učenik <i>istražuje</i> pojavu i razvoj pisma te obilježja religija u starome vijeku.</p> <p>Fizika; FIZ SŠ C.1.7.</p> <p>Opisuje zakon gravitacije i analizira gibanje Zemlje i nebeskih tijela.</p> <p>MPT odgojno obrazovna očekivanja: Poduzetništvo, domena: Djeluj poduzetnički, B 4.1. Razvija poduzetničku ideju od koncepta do realizacije.; B.4.2.</p> <p>Planira i upravlja aktivnostima.</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Treći dio - objašnjenje</p> <p>Nastavnik navodi podatke o Velikoj terini koja je nađena u grobnici što otvara temu Kulta mrtvih. Učenici mogu ovom prilikom evocirati znanja iz povijesti (Drevne civilizacije) vezano uz kultove mrtvih. Navode se podaci o oblikovanju i tehnologiji izrade (keramika, ukrašavanje, veličina) što dovodi do rasprave o tehnološkom razvoju (postojanje keramičke peći) i razlici između kultnog i svakodnevnog (dodatak boje, dekoracija, neobičan oblik posude). Prilikom objašnjenja simbolike motiva na Velikoj terini učenici raspravljaju o kultu mrtvih, motivu zviježđa Orion i Plejade čiji se prikazi pojavljuju i u drugim kulturama i civilizacijama Starog vijeka. Promatraju se rekonstrukcije zviježđa, te traži sličnost između oblika zviježđa i likovnog prikaza istog. Učenicima se sugerira prepoznavanje zviježđa Orion na noćnom nebu ili posjet Planetariju.</p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s učenicima s poteškoćama	Važno je da nastavnik poznaće učenike i karakter poteškoća, pa prema tome može napraviti prilagodbu koja uključuje praćenje

	<p>nastave, suradnju s drugim učenicima (tijekom vrednovanja i rasprava) i realizaciju praktičnog rada. Ovisno o poteškoćama zadaci se mogu zadati selektivno kako bi odgovarali individualnim vještinama. Učenicima se može omogućiti korištenje računala u svrhu praćenja (vizualni materijal, smjernice i zadaci koje učenik prati na svom računalu) ili realizacije zadataka pomoću računalnih aplikacija. Po mogućnosti nastavnik bi trebao uključiti individualan rad s učenikom u svrhu povećanja motivacije i samopouzdanja.</p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p>Darovitim učenicima se može ponuditi varijante zadataka za daljnju razradu na razini kulturnoškog istraživanja simbolike i na razini praktičnog rada.</p> <p>Kulturološko istraživanje simbolike uključuje istraživanje motiva Orion u kontekstu Kulta mrtvih i drevnih civilizacija. Učenike bi se trebalo usmjeriti na izradu prezentacija s mnoštvom vizualnog materijala koji uključuje zviježđe Orion i vizuelne reprezentacije na likovnim primjerima. Prezentaciju ovog tipa moglo bi se pokazati na satu uz prisjećanje na Veliku terinu kao oblik ponavljanja gradiva.</p> <p>Praktičan rad s darovitim učenicima uključuje nastavak rada na problemu dizajna plakata. Učenike treba motivirati na izradu većeg broja skica, korištenje kriterija (specifikacija) na većem broju skica pri selekciji, dovršetak rada u jednom ili više medija uz izradu vlastitog portfolija.</p>
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	Kriterijsko vrednovanje naučenog provodi nastavnik po završetku sata. Zadatak se doima kao praktičan rad, ali radi se o konceptualno postavljenom zadatku u kojem učenici trebaju rezimirati gradivo sa sata kroz metodu odabira tijekom pisanja koncepta. Naime, zadani motiv je Velika terina koja se prezentira kroz više tema: funkcija, tehnologija, simbolika, vezano uz kontekst vremena, oblikovanje. Učenici odabiru jednu od navedenih mogućnosti, a nastavnik ne vrednuje kvalitetu crteža. Prilikom

	<p>definiranja kriterija učenici primjenjuju terminologiju koja je korištena tijekom sata, a u završnom dijelu – prezentaciji od učenika se očekuje da primijene znanje i jasno predstave svoju koncepciju. Kod kriterija Prepoznatljivost skice nastavnik ne vrednuje kvalitetu crteža. Učenicima se može sugerirati ubacivanje bilješki unutar crteža u svrhu postizanja jasnoće. Ocjena se oblikuje od 1 do 5 unutar skale: 8/7-5, 6-4, 5/4-3, 3/2-2, 1/0-1</p> <table border="1" data-bbox="811 601 1367 1237"><thead><tr><th>Kriterij</th><th>Nema primjene zadanih elemenata</th><th>Primjena nekih zadanih elemenata (nepotpuna primjena)</th><th>Odgovarajuća primjena svih zadanih elemenata</th></tr></thead><tbody><tr><td>Koncept; zadani elementi: A/problem/tema, B/ objašnjenje</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td></tr><tr><td>Kriteriji: zadani elementi: najmanje tri valjano postavljene specifikacije</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td></tr><tr><td>Kriterij skica/e; Zadani elementi: prepoznatljivost skica/e</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td></tr><tr><td>Kriterij prezentacija Zadani elementi: A/ primjena koncepta, B/kriteriji primjenjeni, C/crtež veličine 15 cm u bilježnici</td><td>0</td><td>1</td><td>2</td></tr></tbody></table>	Kriterij	Nema primjene zadanih elemenata	Primjena nekih zadanih elemenata (nepotpuna primjena)	Odgovarajuća primjena svih zadanih elemenata	Koncept; zadani elementi: A/problem/tema, B/ objašnjenje	0	1	2	Kriteriji: zadani elementi: najmanje tri valjano postavljene specifikacije	0	1	2	Kriterij skica/e; Zadani elementi: prepoznatljivost skica/e	0	1	2	Kriterij prezentacija Zadani elementi: A/ primjena koncepta, B/kriteriji primjenjeni, C/crtež veličine 15 cm u bilježnici	0	1	2
Kriterij	Nema primjene zadanih elemenata	Primjena nekih zadanih elemenata (nepotpuna primjena)	Odgovarajuća primjena svih zadanih elemenata																		
Koncept; zadani elementi: A/problem/tema, B/ objašnjenje	0	1	2																		
Kriteriji: zadani elementi: najmanje tri valjano postavljene specifikacije	0	1	2																		
Kriterij skica/e; Zadani elementi: prepoznatljivost skica/e	0	1	2																		
Kriterij prezentacija Zadani elementi: A/ primjena koncepta, B/kriteriji primjenjeni, C/crtež veličine 15 cm u bilježnici	0	1	2																		
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	<p>Peti dio – dizajn, praktična primjena</p> <p>Zadatak</p> <p>Zadatak je proces oblikovanja promidžbenog materijala za izabrani primjer koji pripada nacionalnoj baštini, u ovom slučaju Velike terine.</p> <p>Bilježnica</p> <p>Zadatak se realizira u bilježnici. Poželjno je da se rad započne na praznoj stranici naznačenoj naslovom "Dizajn plakata Velika terina". Kako zadatak sadrži opisne i crtane materijale, važno je da svaki od njih bude jasno odijeljen podnaslovima u bilježnici. Nastavnik ispisuje/reproducira faze - podnaslove: koncept, kriteriji, skice, prezentacija.</p>																				

	<p><i>Svrha</i></p> <p>Učenici trebaju primijeniti terminologiju, vrednovati (odabir koncepta) Veliku terinu, složiti vlastite kriterije za vrednovanje, skicirati i prezentirati rad na padletu (online izložba). Tijekom rada na zadatku učenici će sustavno primjenjivati pojmove, principe oblikovanja, stečeno znanje o predmetu pa se cijelokupna aktivnost može ocjeniti kao vrednovanje naučenog. Praktičan rad nije u fokusu aktivnosti, pa se likovno zanimljivija rješenja mogu uputiti na daljnju razradu u odabranoj tehniци.</p> <p><i>Faze procesa</i></p> <p>Koncept treba biti kratak i usredotočen na određeni problem/temu (na primjer: simbolika, tehnologija, vremenski kontekst, dekorativni elementi). Odabirom problema/teme učenici rezimiraju gradivo aktualnog sata.</p> <p>Prilikom postavljanja kriterija za vrednovanje učenici trebaju odrediti najmanje tri specifikacije za vrednovanje valjanosti rješenja. Primjeri specifikacija mogu biti: format, estetska kvaliteta, jasnoća/prepoznatljivost motiva, jasnoća poruke.</p> <p>Prilikom izrade skice učenici trebaju paziti na odnos teksta i slike, pa se mogu referirati i na Piceljev plakat.</p> <p>Za potrebe prezentacije, učenici izrađuju crtež do veličine 15 cm u bilježnici. Format crteža može biti pravokutnik ili kvadrat, a ispod crteža treba staviti opis (Opis se temelji na prethodno napisanom konceptu i kriterijima). Crtež i opis je potrebno snimiti mobitelom i objaviti na Padletu kako bi bio dostupan svim učenicima u razredu.</p> <p>Naposljetku se provodi anketa koja predstavlja oblik vršnjačkog vrednovanja. Učenici odabiru "najbolji dizajn" putem mobilne aplikacije Mentimeter. Autor "najboljeg dizajna" dobiva mogućnost realizacije rada u velikom formatu ili digitalno, te ocjenu (5) kao poticaj za daljnji rad. Nastavnik nema utjecaj na ovu ocjenu koja je posve rezultat vršnjačkog vrednovanja. "Najbolji</p>
--	--

	<p>dizajn" će se nakon realizacije u odabranom mediju izložiti u prostorima škole ili na Web stranici škole uz popratni tekst objašnjenja.</p> <p>Vremenski okvir:</p> <p>Objašnjenje (zadatka, načina vrednovanja) - do 5 minuta</p> <p>Proces izrade (pisanje koncepta, odabir kriterija, skica i obrazloženje) - 15 do 20 minuta</p> <p>Postavljanje radova na Padlet (sinhrona aktivnost svih učenika u razredu) - do 5 minuta</p>
Poveznice na multimedijске i interaktivne sadržaje	<p>Sky and Telescope, interactive sky chart: https://www.skyandtelescope.com/astronomy-resources/stargazing-basics/learn-the-sky/meet-betelgeuse-red-supergiant-orion/</p> <p>Padlet: https://padlet.com/dashboard</p> <p>Mentimeter: https://www.mentimeter.com/</p>
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Izvori:</p> <p>Durman, A.: <i>Vučedolski Orion, katalog izložbe</i>; Arheološki muzej u Zagrebu, Gradski muzej Vinkovci, Gradski muzej Vukovar; Zagreb, 2000</p> <p>Vukić, F.: <i>Stoljeće Hrvatskog dizajna</i>; Muzejsko-galerijski centar Klovićevi dvori, Zagreb 1997.</p> <p>Wong, W.: <i>Principles of form and design</i>; John Wiley and Sons, NY 1993.</p> <p>Izvor na internetu:</p> <p>Metodičke sintagme i paradigme; vježba: Sadržać-posuda; dostupno na http://195.29.243.219/avangarda-msp/II_razred/f-vj-av-2a.htm</p>